

Economische politiek:

- economische politiek

kan worden omschreven als maatschappelijke stuurkunde (op het economische vlak). Het gaat er dus om hoe de economische doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Het simultaan willen realiseren van alle doelstellingen is een onmogelijkheid, omdat vaak de verwezenlijking van de ene doelstelling in strijd is met het waarmaken van de andere. De economische politiek kan verdeeld worden in de conjunctuurpolitiek en structuurpolitiek.

- doelstellingen van economische politiek

zijn de doelen die de overheid met haar beleid nastreeft. De zes algemeen aanvaarde doelstellingen van economische politiek zijn: een evenwichtige arbeidsmarkt, een stabiel prijspeil, een rechtvaardige inkomensverdeling, een evenwichtige betalingsbalans, een evenwichtige economische groei, en een goed leefbaar milieu.

- conjunctuurpolitiek

zijn politieke maatregelen gericht op de vraagzijde van het economisch proces. Bijvoorbeeld de anti-cyclische begrotingspolitiek.

- structuurpolitiek

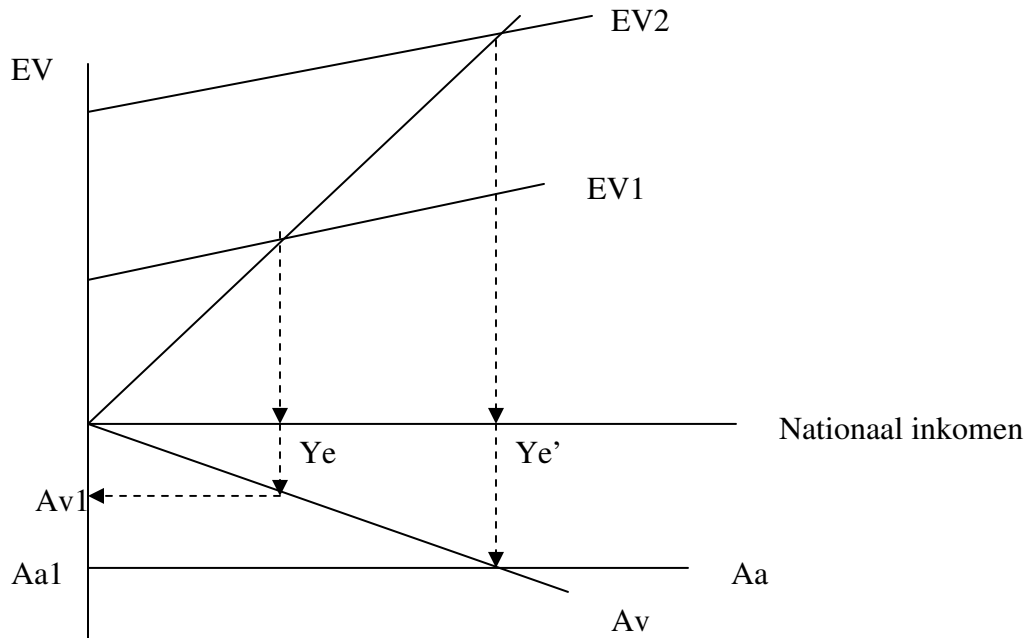
is gericht op de aanbodzijde van de economie. Bijvoorbeeld maatregelen m.b.t de infrastructuur en het milieubeleid etc.

Enkele voorbeelden van economische politiek:

Als er sprake is van conjuncturele werkloosheid kan de overheid door middel van begrotingspolitiek trachten deze werkloosheid te verminderen. De overheid heeft hier twee instrumenten tot haar beschikking. Ze kan haar uitgaven verhogen of de belasting verlagen. Een vergroting van de uitgaven heeft een groter effect dan een verlaging van de belasting. Immers zoals we eerder hebben gezien is de absolute waarde van de multiplier van O groter dan die van B.

Als de overheid haar uitgaven verhoogt of de belastingen verlaagt zal haar tekort toenemen. Dit tekort zal moeten worden gefinancierd. Hiervoor zal de overheid een beroep moeten doen op de kapitaalmarkt. Dit kan gepaard gaan met een stijging van de rente. Als de rente inderdaad stijgt zal dit leiden tot dalende investeringen. Dalende investeringen betekent dat het effect van de begrotingspolitiek voor een deel teniet wordt gedaan.

Onderstaande grafiek brengt het een en ander in beeld.

In de oorspronkelijke situatie is de effectieve vraag EV1. Het inkomensevenwicht is dan Y_e . De vraag naar arbeid is dan gelijk aan Av_1 . Dit betekent dat we te maken hebben met werkloosheid want het aanbod van arbeid is Aa_1 .

De overheid kan nu de effectieve vraag vergroten door haar uitgaven te verhogen. De effectieve vraag wordt dan EV2. In de grafiek kun je zien dat de werkloosheid daardoor daalt. Door de hogere effectieve vraag is het inkomen gestegen tot $Y_{e'}$. De werkloosheid is hierdoor volledig opgelost.

Mocht het nu zo zijn dat de rente is gestegen doordat de overheid veel geld moet lenen op de kapitaalmarkt dan zullen de particuliere investeringen afnemen. Immers voor een investering moet geld worden geleend. Als het lenen van geld duurder wordt zullen sommige investeringen niet meer rendabel zijn.

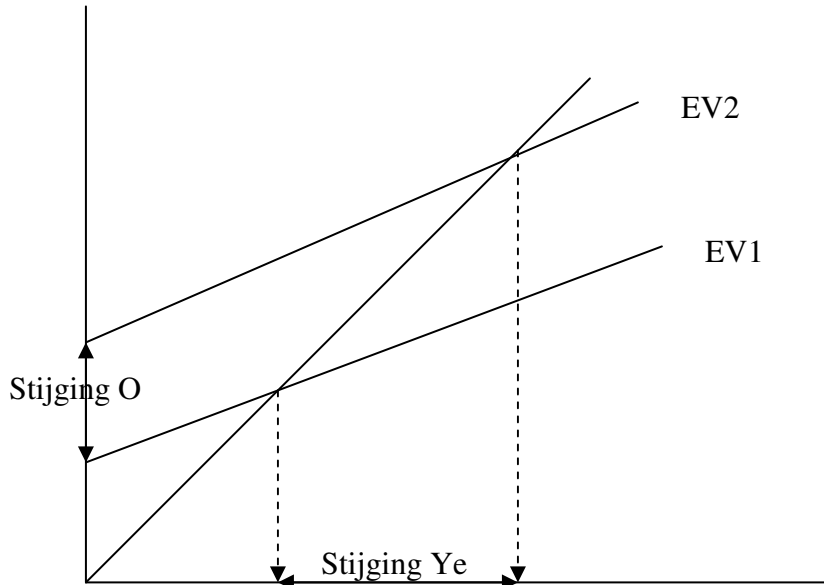
Als de investeringen inderdaad afnemen zal de effectieve vraag weer wat dalen. Dit betekent dat het inkomen ook weer wat zal dalen en de werkloosheid weer wat zal oplopen. In de Angelsaksische literatuur staat dit fenomeen bekend als “crowding out”.

Een andere vorm van “crowding out” kan ontstaan door stijgende prijzen. In de vorige les hebben we gezien dat een toenemende vraag over het algemeen gepaard gaat met stijgende prijzen. Alleen in bij zeer grote werkloosheid zal dit niet het geval zijn maar hoe dicht men bij een situatie van volledige werkgelegenheid komt hoe sterker de prijzen zullen stijgen. Door deze stijgende prijzen wordt dit land echter duurder ten opzichte van het buitenland. Dit betekent dat de export zal dalen en de import zal stijgen. Maar dat betekent dat de effectieve vraag weer wat zal afnemen.

Nog één keer de multiplier:

We hebben hierboven gezien dat een stijging van de overheidsuitgaven zal leiden tot een toename van het inkomensevenwicht. De toename van het inkomensevenwicht is echter groter dan de stijging van de overheidsuitgaven. De multiplier is gelijk aan de verhouding tussen de stijging van het inkomensevenwicht en de stijging van de overheidsuitgaven.

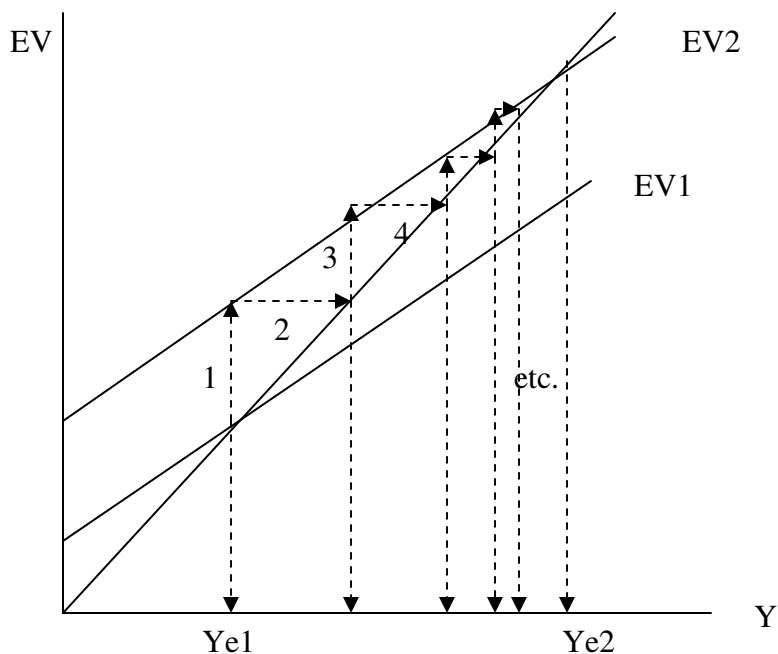
Grafisch ziet dat er zo uit:

Duidelijk is te zien dat de stijging van Y_e groter is dan de stijging van O . Dit betekent dat de multiplier groter is dan 1. Ook is duidelijk te zien dat de mate waarin de stijging van Y_e groter is dan de stijging van O bepaald wordt door de helling van EV . Hoe steiler de EV hoe groter de multiplier.

De helling van de EV wordt bepaald door de mate waarin extra inkomen weer wordt besteed. Er zijn drie factoren die deze herbesteding afremmen: sparen, belasting en import. Dit betekent dat de multiplier groter is naarmate de marginale spaarquote, de belastingquote en de importquote kleiner zijn.

De volgende grafiek laat nog eens zien dat de multiplier inderdaad ontstaat door het opnieuw besteden van inkomen.

In de uitgangssituatie is het inkomensevenwicht Y_{e1} . De overheidsuitgaven worden verhoogd. De stijging van de overheidsuitgaven is gelijk aan de lengte van lijnstukje 1. Door deze extra overheidsuitgaven stijgt het inkomen in eerste instantie met precies hetzelfde bedrag. Dit is gelijk aan lijnstukje 2. Door de stijging van het inkomen wordt er echter meer besteed (de extra consumptie exclusief import die ontstaat nadat belasting is betaald). Deze extra besteding is gelijk aan lijnstukje 3. Door deze extra besteding stijgt het inkomen met hetzelfde bedrag als deze extra besteding. De stijging van het inkomen is gelijk aan lijnstukje 4. Door deze stijging van het inkomen nemen de bestedingen weer toe etc. etc.

Op de horizontale as is duidelijk te zien hoe het inkomen steeds verder toeneemt maar in afnemende mate. Uiteindelijk wordt het nieuwe inkomensevenwicht Y_{e2} .